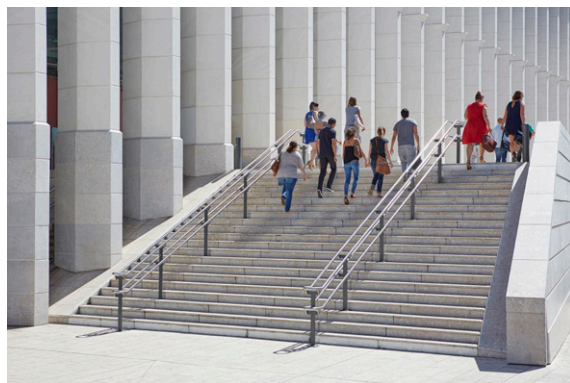

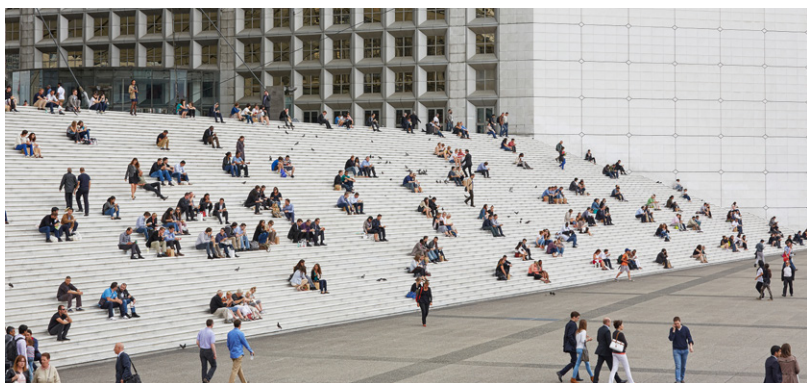
PwC:n yritysvastuubarometri 2016

Johdanto ^{s4} / Keskeiset tulokset ^{s6} / Strategisen yritysvastuun kärkijoukko vakiinnuttaa asemaansa ^{s7} / Arvonluontia kuvattava pääomalajeittain ^{s8} / Suomalaiset yritykset ennakoivat Pariisin ilmastopimuksen tuomia riskejä ja mahdollisuuksia ^{s9} / Johtamiskäytännöt keskiössä ^{s10} / YK:n kestävän kehityksen tavoitteet ^{s12} / Whistleblowing – apu nopeaan reagointiin väärinkäytötilanteissa ^{s13} / Yritysvastuuraportoinnissa muutosten aika ^{s14} / Veroraportointi jatkaa yleistymistään ^{s16} / Raportointia tietoturvasta, miksi? ^{s17} / Yritysvastuun tila Suomessa ^{s18}

Lisäarvoa etsimässä

PwC:n yritysvastuubarometri tarkastelee suomalaista yritysvastuuta strategisen yritysvastuun, johtamisen ja raportoinnin näkökulmasta.

***Ota yhteyttä, jos haluat kuulla tarkemmin yrityksesi tuloksista
uusimmassa yritys vastuubarometrissa!***

Sirpa Juutinen
Partner
Sustainability & Climate Change
puh. 040 578 2615

Jussi Nokkala
Manager
Sustainability & Climate Change
puh. 050 354 8381

Annika Virtanen
Senior Consultant
Sustainability & Climate Change
puh. 044 333 0253

PwC
PL 1015
00101 Helsinki
puh. 020 787 7000

PwC:n yritys vastuubarometri 2016

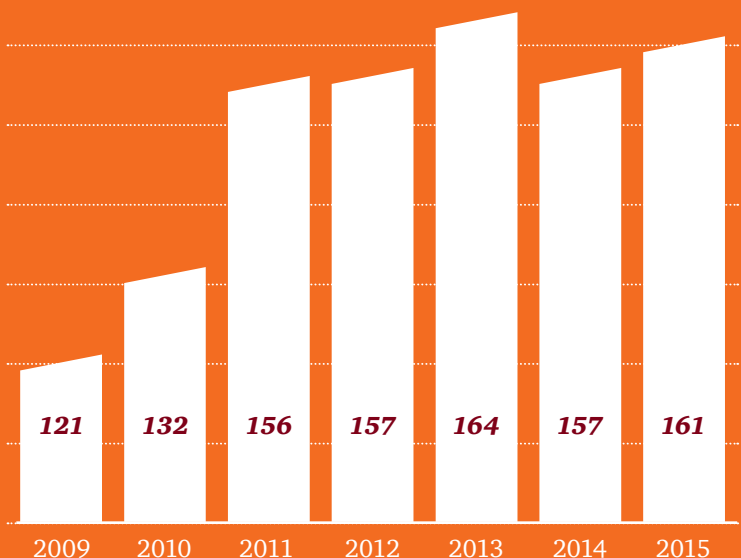
Mikä yritys vastuubarometri on?

- Suomen laajin yritys vastuututkimus
- kartoitettu 608 yritystä
- arvioitu 161 yrityksen julkaisemia yritys vastuutietoja
- arvioitu verkkosivut, yritys vastuuraportit ja vuosikertomukset koskien raportointikautta 2015
- tiedoista luettavissa viiden vuoden trendi (2011–2015)

Miksi yritys vastuubarometri kannattaa lukea?

- antaa tilannekuvan suomalaisten yritysten yritys vastuusta juuri nyt
- kuvastaa yritys vastuun trendejä
- nostaa esille kiinnostavia aiheita ja kehityskulkuja
- pitää yllä keskustelua yritys vastuuseen liittyvän strategiatyön, yritys vastuun johtamisen ja raportoinnin laadusta
- haastaa yrityksiä kehittämään.

Yritys vastuun tietoja raportoivat yritykset Suomessa (kpl)

Johdanto

Sirpa Juutinen

Partner, PwC:n yritys vastuupalvelut

PwC:n yritys vastuubarometri kertoo jo seitsemannen kerran keskeisimmät havainnot suomalaisten yritysten vastuullisuudesta. Joka vuosi barometriin on noussut uusia asioita, mikä kertoo yritysvastuun luonteesta: sen on uudistuttava, otettava kantaa ajan ilmiöihin ja kehityttävä koko ajan. Tällä kertaa meistä oli kiehtovaa arvioida, missä määrin yritysvastuulla nähdään olevan rooli yrityksen lisäarvon luomisessa. Samoin meitä on kiinnostanut yritysten reaktiot Pariisissa joulukuussa solmittuun ilmastopöytäkirjaan. Emme unohtaneet myöskään YK:n kestävä kehityksen tavoitteita (Sustainable Development Goals), vaan halusimme kartoittaa yritysten niihin liittyviä raportointia. Havaitimme yritysten näkevän näihin uusiin avauksiin liittyviä riskejä mutta myös tunnistavan niihin sisältyviä mahdollisuuksia.

Tämän vuoden tulokset kertovat, että ainakin yritys vastuun kärkiyrityksissä halutaan arvioida yritys vastuun kykyä arvonluontiin. Arvonluonnistaan raportointien yritysten joukko kaksinkertaistui viime vuodesta. Olemme tulkinneet tämän olevan yksi askel kohti integroidumpaa ajattelua ja raportointia, mikä edellyttää eri pääomanlajeihin kuuluvien arvoa tuottavien tekijöiden tunnistamista ja aktiivista johtamista. Toisaalta taustalla voi olla myös se, että yrityksen muiden toimintojen joukossa myös yritys vastuulta edellytetään myönteistä vaikutusta yrityksen tulokseen ja menestykseen. Tämä on saattanut johtaa pohtimaan siihen sisältyviä arvonluonnin mahdollisuuksia uudella tavalla.

Viimeisen vuoden aikana myös sijoittajat ovat entistä useammin halunneet tietää sijoituskohteidensa yritys vastuusta ja tiedustelleet niiden ESG (Environment, Social, Governance) -asioiden tasoa. Selitys kiinnostuksen kasvulle on luonnollinen: sijoittajat haluavat varmistaa sijoitusten arvon kehityksen, jolloin sitä uhkaavat riskit yritetään tunnistaa ja hallita omassa salkussa. Tämä luo sijoituskohteille tarvetta ymmärtää yritys vastuun vaikutukset arvonluontiin.

Pariisin ilmastopöytäkirja oli historiallinen. Monet yritykset olivat odottaneet selkeitä suuntaviivoja päästövähennyksille, ja nyt niitä saatiin. Vaikka sopimus syntyi aikavälillä vuoden 2015 loppupuolella, vain pari kuukautta ennen yritys vastuuraporttien julkaisemista, ennätti yli neljännes raportoivista yrityksistä nostaa sen esille raportoinnissaan.

Sopimuksen kunnianhimoiset tavoitteet rajoittavat ilmakehän lämpenemisen alle kahden asteen tulevaisuudessa monille yrityksille muutoksia liiketoiminnassa ja sen prosesseissa. Esimerkiksi päästökaupan piiriin kuulumattomat alat, kuten liikenne, rakennukset, maatalous ja jätehuolto, kohtaavat jatkossa sekä uusia liiketoimintamahdollisuuksia että haasteita. Ilmakehän tilan parantaminen heijastuu jokaiselle toimialalle tavalla tai toisella ja on kaikkien yhteinen urakka.

Eivätkä maapallon haasteet rajoitu ilmastolämpenemisen estämiseen. YK julkisti seitsemäntoista kestävä kehityksen tavoitetta, joiden saavuttamisessa yrityksillä on valtioiden ohella oma tärkeä roolinsa. Myös tämä näkyi yritys vastuuraporteissa. Joka kymmenennessä arvioidussa raportissa tavoitteet oli nostettu esille. Ilmastopöytäkirjan

ohella niissäkin on kysymys isoista asioista, jotka vaikuttavat yritysten liiketoimintaympäristöön.

Yritys vastuuraportoinnin piiriin tulee vuodesta 2017 alkaen lisää yhtiöitä EU:n tilinpäätös direktiivin (2014/95/EU) tuodessa suurille yleisen edun kannalta merkittävälle yhtiöille velvoitteita julkaista ns. ei-taloudellisia tietoja. Eräs raportoitava asia tulee olemaan yhtiön hallintoelimiä, lähinnä hallitusta, koskeva monimuotoisuuspolitiikka. Meitä kiinnosti katsoa jo nyt, kuinka moni yhtiö kertoo siitä tällä hetkellä. Vastaus on, että toistaiseksi harva. Vain hieman yli joka kymmenes on käsitellyt hallituselinten monimuotoisuutta. Tilanne kuitenkin tulee parantumaan siinä vaiheessa, kun direktiiviä aletaan soveltaa käytäntöön.

Lopuksi on pohdittava yritys vastuuraportointia kokonaisuutena. Global Reporting Initiatiivin raportointiviitekehystä käyttävät yritykset ovat siirtyneet melko sujuvasti G4-versioon, ja osa yrityksistä on ottanut askeleita kohti integroidumpaa raportointia. Vastuullisuudesta raportoitien määrä sen sijaan on pysynyt suurin piirtein samana viimeiset viisi vuotta. Vaikka raporttien kokonaismäärä ei juurikaan ole noussut, on niiden sivumäärä kuitenkin kasvanut. Keskitytäänkö raporteissa olennaiseen, löytävätkö eri tahot niistä etsimiään tietoja? Vaikka yli puolet raportoivista yrityksistä on määritellyt olennaiset yritys vastuun asiat, haasteita näyttäisi edelleen olevan raportoinnin keskittämisessä olennaiseen. Se auttaisi tietoja etsiviä tahojakin löytämään tärkeän. Se toivottavasti auttaisi myös raportoivia tahojakin keskittymään yritys vastuunsa johtamisessa niihin asioihin, jotka tuovat yritykselle lisäarvoa.

Keskeiset tulokset

Yritysvastuubarometriin kartoitettiin 608 yritystä ja organisaatiota: Talouselämä 500 -listan* yritykset ja 108 muuta yritystä tai julkista organisaatiota.

Yritysvastuutietoja julkaisi 161 yritystä, jotka arvioitiin barometriä varten. Arviointi koskee vuoden 2015 tietoja.

1. Arvonluonnin kuvaaminen pääomalajeittain yleistyy

Yritysvastuun edelläkävijät hahmottavat vastuullisuuttaan entistä enemmän arvonluonnin kautta. Viime vuoteen verrattuna kaksinkertainen määrä yrityksiä kuvaa arvonluontiaan: arvonluontia kuvaavien määrä on noussut 14 yrityksestä 28 yritykseen. Arvonluonnin yleistyminen ennakoii suomalaisten yhtiöiden siirtymistä integroituun raportointiin.

2. Yritykset ennakoivat Pariisin ilmastosopimuksen tuomia riskejä ja mahdollisuuksia

Arvioiduista yrityksistä yli neljännes mainitsi Pariisin ilmastoneuvottelut raportissaan. Ilmastositoumus solmittiin vuoden 2015 lopussa, juuri ennen yritysvastuuraporttien julkaisua. Tähän nähden osuus on merkittävä ja ennakoii sopimuksen tulevia vaikutuksia. On odotettavissa, että entistä useampi yritys kehittää liiketoimintaansa muuttuvassa toimintaympäristössä.

3. Yritykset viittasivat YK:n kestävä kehityksen tavoitteisiin

Joka kymmenes yritysvastuubarometrissa arvioiduista yrityksistä mainitsee YK:n kestävä kehityksen tavoitteet raportoinnissaan. Yrityksillä on syksyllä 2015 julkaistujen YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa keskeinen rooli. Kestävä kehityksen tavoitteiden huomioiminen liiketoiminnassa ja vastuullisuustyössä voi avata uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja auttaa kehittämään vastuullisuustyötä eteenpäin.

4. Tuleeko hallitusten monimuotoisuuspolitiikan kanssa kiire?

Toistaiseksi harva suomalainen yritys käsittelee vuosiraportoinnissaan hallintoelinten monimuotoisuutta. EU:n tilinpäätösdirektiivi edellyttää tietyiltä yrityksiltä ei-taloudellisen ja monimuotoisuutta koskevan tiedon julkistamista vuodesta 2017 lähtien. Toistaiseksi alle puolet yrityksistä mainitsee

henkilöstön monimuotoisuuspolitiikan tai -periaatteet ja vain hieman yli joka kymmenes yritys mainitsee periaatteet tai politiikan hallintoelinten monimuotoisuudesta. Direktiivi uudistus tulee lisäämään selvityksiä hallituksen monimuotoisuudesta.

5. Yritykset sopeutuivat GRI G4 -raportointiin

Siirtyminen GRI:n G3-versioista G4-versioon ei laskenut kansainvälisen raportointiohjeiston suosiota Suomessa. Arvion perusteella loputkin GRI:n vanhempia versioita soveltaneet yritykset ovat siirtyneet G4-ohjeistoon. Näyttää siltä, että yritykset eivät olisi hylkäämässä GRI:tä, vaan ovat omaksuneet uudet vaatimukset soveltuvien osin.

*Talouselämä-lehti listaa vuosittain liikevaihdon perusteella Suomen 500 suurinta yritystä.

Strategisen yritys vastuun kärkijoukko vakiinnuttaa asemaansa

Annika Virtanen

PwC:n yritys vastuupalvelut

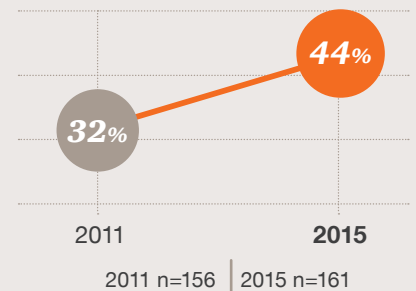
Suomalaisten yritysten strategisen yritys vastuun kärkijoukko näyttää vakiinnuttaneen asemansa, eikä edelläkävijöissä ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Strategisen yritys vastuun edelläkävijäyritysten lukumäärä on pysynyt pitkälti samana. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että kehitystä ei olisi tapahtunut. Merkittävin kehityskel strategisessa yritys vastuussa on arvonluonnin kuvaamisen lisääntyminen. Arvonluontia kuvanneiden yritysten määrä on kaksinkertaistunut viime vuoden 14 yrityksestä 28 yritykseen.

Tulos enteilee integroidun raportoinnin kehitystä ja entistä konkreettisempia tavoitteita yritys vastuun tuottamalle lisäarvolle. Myös yritys vastuun liiketoimintamahdollisuuksista raportointi saattaa lisääntyä, jolloin kuluttajat, sijoittajat ja muut sidosryhmät saavat paremman käsityksen vastuullisesta liiketoiminnasta.

Reilu 60 prosenttia yrityksistä on tunnistanut yritys vastuuseen liittyviä riskejä, mutta vain harva kuvaa riskienhallinnan toimenpiteitä. Toimenpiteitä yritys vastuuriskien hallitsemiseksi kuvaa ainoastaan joka neljäs yritys. Tuleva EU:n tilinpäätösdirektiivi vaatii muun muassa ympäristön ja sosiaaliseen vastuuseen

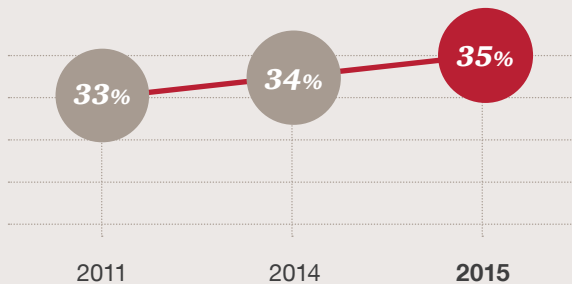
liittyvien riskien arviointia sekä toimenpiteiden kuvausta. On odotettava, että sekä riskeistä että riskienhallinnasta raportointi tulee lisääntymään.

Numeerisia tavoitteita vähintään viiden vuoden aikavälille

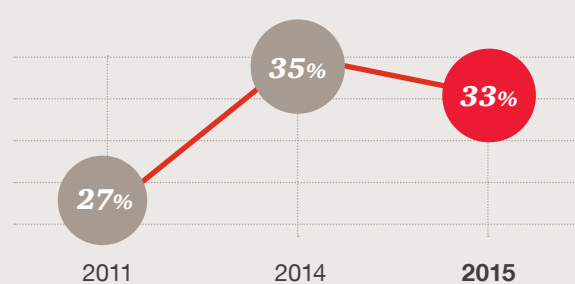

Strateginen yritys vastuun

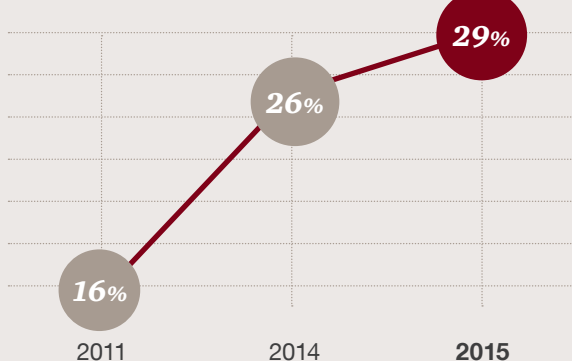
Yritys vastuun olennainen osa liiketoimintastrategiaa

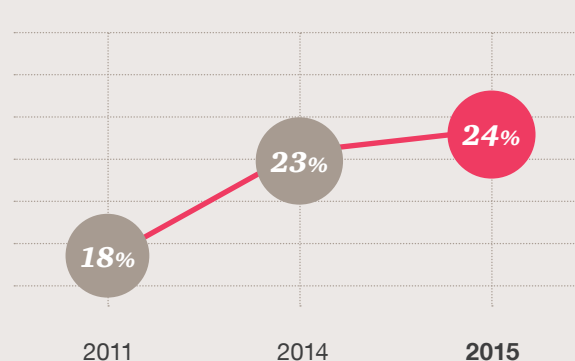
Määritellyt yritys vastuun avainluvut

Esittänyt käytännön esimerkkejä yritys vastuun liiketoimintamahdollisuuksista

Kuvannut toimenpiteitä yritys vastuun riskien hallitsemiseksi

2011 n=156 | 2014 n=157 | 2015 n=161

Arvonluontia kuvattava pääomalajeittain

Sanna Pietiläinen

PwC:n yritys vastuupalvelut

Sijoittajien kiinnostuksen merkittävä kasvaminen yritys vastuuta kohtaan on yksi osoitus sen ajatellusta kyvystä luoda ja säilyttää yrityksen arvoa. Sijoittajat valitsevat seurattavakseen sellaisia yritys vastuun kannalta merkityksellisiä tekijöitä, ESG-asioita (Environment, Social, Governance), joiden he arvioivat olevan yhteydessä yrityksen arvon muodostumiseen niin riskienhallinnan kuin uusien liiketoimintamahdollisuuksienkin tunnistamisen ja hyödyntämisen myötä.

Sijoittajat ovat alkaneet vaatia salkkuyhtiöiltään yhä enemmän ESG-asioihin liittyvää tietoa sijoituspäätöstensä tueksi. Niin sijoittajan kuin itse yrityksenkin on hyvä ymmärtää yritys vastuun ja siihen liittyvien asioiden ympärillä tehtävien päätösten vaikutus yrityksen arvoon. Yksi tapa lähestyä tätä yhteyttä on tarkastella yrityksen kuvaamaa arvonluontia.

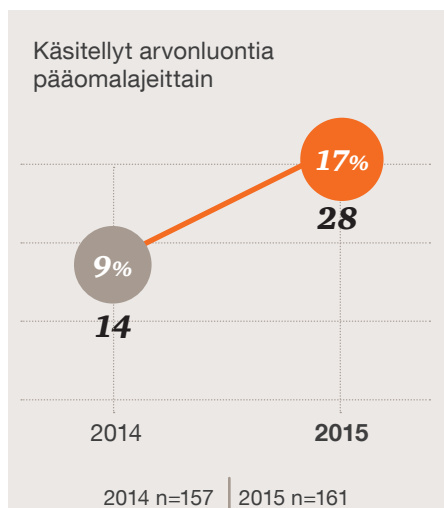
International Integrated Reporting Councilin (IIRC) vuonna 2013 julkaise-

ma Kansainvälisen integroidun raportoinnin viitekehys on nostanut esiin tarpeen kuvata yrityksen liiketoiminnan toteuttamiseen tarvittavia pääomanlajeja. Nämä kuusi pääomanlajia ovat taloudellinen (financial), valmistettu (manufactured), inhimillinen (human), intellektuaalinen (intellectual), sosiaalinen (social & relationship) ja luonnon (natural) pääoma. Arvonluonnin kuvaaminen edellyttää yritykseltä käytännössä kaikkien pääomanlajien tunnistamista niin tarkalla tasolla kuin mahdollista, jotta niitä voidaan johtaa tehokkaasti hyvän tuoton ja kassavirran optimoimiseksi pitkällä aikavälillä. Yrityksen on tärkeää analysoida huolellisesti, mitä tulee tapahtumaan kunkin pääomanlajin laadulle, saatavuudelle ja hinnalle nyt ja tulevaisuudessa. Tämän pohjalta yritys asettaa niille tavoitteet sekä seurantaa mahdollistavat tunnusluvut, KPI:t.

Yritys vastuubarometrin tuloksista nähdään, että suomalaiset yritys vastuun edelläkävijäyritykset hahmottavat vastuullisuuttaan nyt entistä enemmän arvonluonnin kautta. Arvonluontia kuvaavien yritysten määrä on viime vuotisesta yhdeksästä prosentista noussut lähes 17 prosenttiin. Mielenkiinnolla seuraamme, viestiikö tämä seuraavien vuosien aikana integroitua ajatteluun pohjautuvan lähestymistavan lisääntyvästä soveltamisesta osana yritysten raportointia.

Joka tapauksessa näemme, että eri pääomanlajien osuuden tunnistaminen arvonluonnissa ja näiden huolellinen kuvaaminen tarjoaa mielekkään ja hyvän työkalun niin yrityksille kuin sijoittajillekin ymmärtää, mitkä tekijät, myös yritys vastuusta, vaikuttavat liikevaihdon muodostumiseen ja miten tätä kautta vastuulliset liiketoimintakäytännöt vaikuttavat yrityksen arvoon ja kehittymiseen.

Suomalaiset yritykset ennakoivat Pariisin ilmastopöytäkirjan tuomia riskejä ja mahdollisuuksia

Jussi Nokkala

PwC:n yritys vastuupalvelut

Viimeistään Pariisin ilmastoneuvottelut nostivat ilmastomuutoksen näkyvästi suomalaisten yritysten agendalle. Vastuullisuusraportoinnin perusteella suomalaiset yritykset ovat vastanneet ilmastopöytäkirjan mukanaan tuomiin haasteisiin ja mahdollisuuksiin muun muassa vapaaehtoisin sitoumuksin ja ennakoimalla tulevaa lainsäädäntöä. Merkittävä osa yrityksistä raportoi jo päästö- ja ympäristövaikutuksiin, mutta kuinka moni on ennakoivasti ilmastopöytäkirjan vaikutuksia?

Arvioiduista yrityksistä yli neljännes mainitsi Pariisin ilmastoneuvottelut raportissaan. Joka kymmenes esitti yrityskohtaisia toimenpiteitä. Erityisesti energia- ja metsäteollisuuden yritykset toivat ilmastoneuvottelut esille raportoinnissaan. Lisäksi rahoitusalan toimijat ottivat kantaa sijoitusten ilmastoriskeihin.

Erityisesti erilaiset sitoumukset kansainvälisiin aloitteisiin näkyivät yritys vastuuraaportteissa ilmastoneuvottelujen jälkeen. Yritykset sitoutuivat muun muassa ilmastoneuvottelujen ulkopuolisten sidosryhmien ”Paris Pledge for Action” -julkilausumaan. Myös YK:n vastuullisen sijoittamisen

periaatteiden (UNPRI) ”Montreal Pledge” -ohjelmaan sijoitusten ilmastovaikutuksista sitoutui suomalaisia rahoitusalan toimijoita.

Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen edellyttää niiden mittaamista. Lisäksi sijoittajat vaativat entistä useammin päästöraportointia yhtiöiltä. Arvioiduista yrityksistä kaksi kolmesta raportoi kasvihuonekaasupäästötietojaan. Neljännes raportoi suorien päästöjen lisäksi myös liiketoiminnan epäsuoria päästöjä. Sen sijaan kansainvälisen raportointiohjeen viimeisin päivitys on jäänyt vähemmälle huomiolle. Vasta alle viidennes ostoenergian päästöistä (Scope 2) raportoivista yrityksistä noudattaa GHG Protocol -ohjeiston viimeisintä päivitystä.

Pariisin ilmastopöytäkirja vaikuttaa EU:n ja jäsenvaltioiden kansallisiin päästötavoitteisiin. Esimerkiksi päästökaupan ulkopuolisten toimialojen päästövähennystavoitteet nousevat merkittävästi EU:n 2030 ilmastotavoitteiden myötä. Lisäksi EU:n päästökaupan uudistus on käynnissä. Arvioiduista yrityksistä 7 prosenttia on maininnut EU:n 2030 ilmasto- ja energiapaketin raportoinnissaan.

Vaikka ilmastopöytäkirja solmittiin vuoden 2015 lopussa, juuri ennen yritys vastuuraaporttien julkaisua, ehti yli neljännes raportoivista yrityksistä huomioida sen raportissaan. On odotettavissa, että ilmastopöytäkirjan vaikutukset alkavat näkyä yritysten liiketoiminnassa yhä voimakkaammin, kun sopimuksen vaikutukset lainsäädäntöön ja sijoittajien toimintaan alkavat konkretisoitua.

27 %

arvioiduista yrityksistä mainitsee Pariisin ilmastopöytäkirjan.

Raportoinut kasvihuonekaasupäästöjä

63%

Raportoinut sekä suoria että epäsuoria liiketoiminnan kasvihuonekaasupäästöjä (Scope 1, 2 ja 3)

24%

2015 n=161

Johtamiskäytännöt keskiössä

Annika Virtanen

PwC:n yritys vastuupalvelut

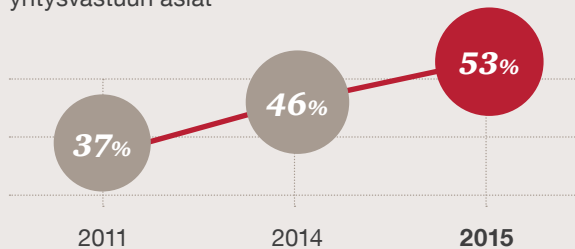
Olennaisten asioiden tunnistaminen on asetettu GRI G4 -ohjeistuksessa yritys vastuuraportoinnin keskiöön. Yli puolet arvioituista yrityksistä on tehnyt olennaisuusmäärittelyn. Tästä huolimatta yritys vastuuraporttien sivumäärät eivät ole vähentyneet. Jotta olennaisten asioiden tunnistaminen ei jäisi pelkäksi sisäiseksi

harjoitukseksi, tulisi sen ohjata sekä yritys vastuun tavoitteita että yritys vastuuraportin sisältöä.

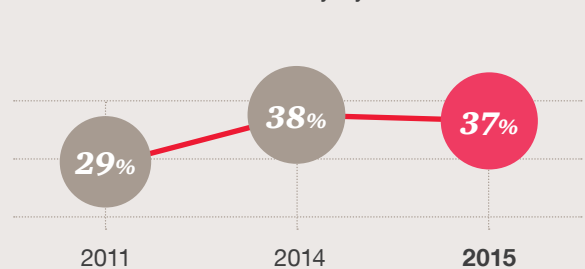
Monimuotoisuuspolitiikkaa tarkasteltiin yritys vastuubarometrissa tänä vuonna ensimmäistä kertaa. EU:n tilinpäätösdirektiivi velvoittaa yli 250 henkilön listayhtiötä kuvaamaan hallituksen monimuotoisuutta koskevat toimintaperiaatteet esimerkiksi iän, sukupuolen tai koulutus- ja ammattitaustan osalta.

Yritysvastuun johtaminen

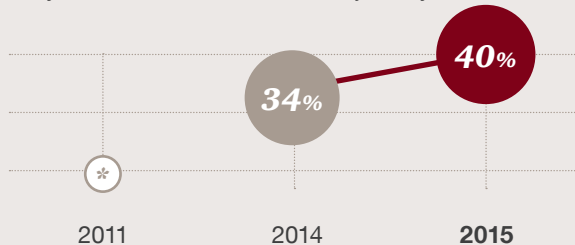
Määritellyt liiketoiminnan kannalta olennaiset yritys vastuun asiat

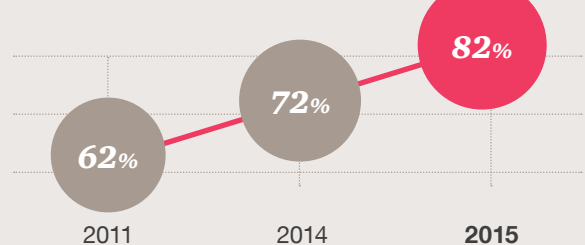
Asettanut tavoitteita kaikille yritys vastuun osa-alueille

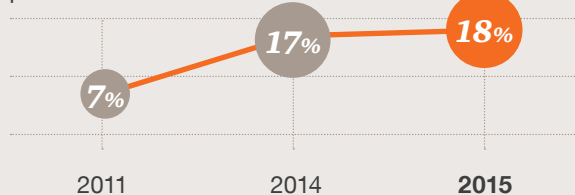
Yritysvastuun asioista vastaava johtoryhmässä

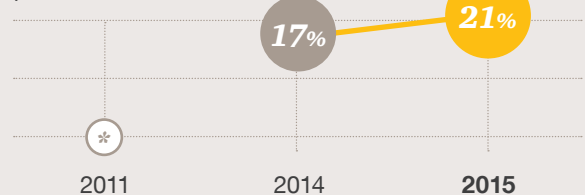
Code of Conduct omalle henkilöstölle

Yritysvastuun tavoitteita johdon palkitsemisen perusteena

Yritysvastuun tavoitteita henkilöstön palkitsemisen perusteena

2011 n=156 | 2014 n=157 | 2015 n=161

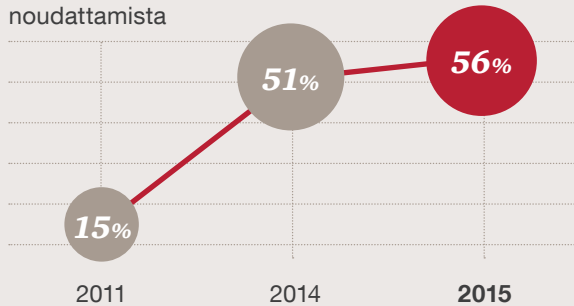
Arvioinnin perusteella toistaiseksi hieman yli joka kymmenes arvioituista yrityksistä on kuvannut hallinto-, johto- tai valvontaelintensä monimuotoisuuspolitiikkaa. Tilinpäätösdirektiivin kansallisen implementoinnin on oltava valmis 6.12.2016 ja raportointia edellytetään jo vuodelta 2017. Tämä luo painetta hallitus- ja johtoelimiä koskevan monimuotoisuuspolitiikan valmisteluun.

12 %

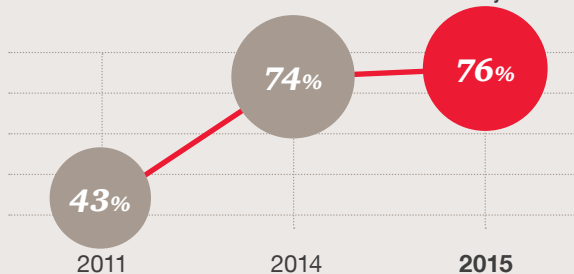
mainitsee hallintoon ja johtoon kohdistuvan monimuotoisuuspolitiikan.

Toimitusketjun hallinta ja ihmisoikeudet

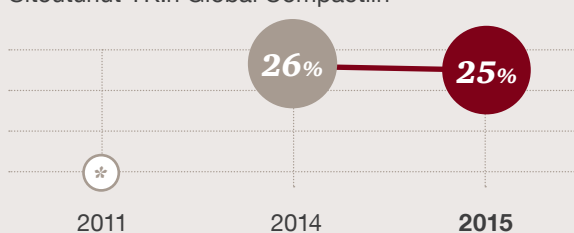
Seuraa toimitusketjun vastuullisuusvaatimusten noudattamista

Asettaa vastuullisuusvaatimuksia toimitusketjulle

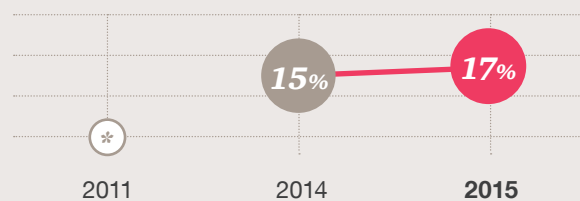
Sitoutunut YK:n Global Compactiin

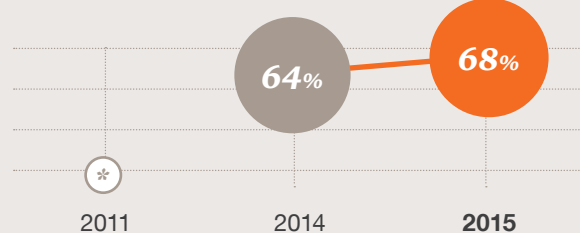
Yritysvastuubarometriin arvioituista yrityksistä

- 40 on sitoutunut YK:n Global Compact -aloitteeseen
- 26 ilmoittaa noudattavansa OECD:n toimintaohjeita monikansallisille yrityksille
- 20 on soveltanut YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia ohjaavia periaatteita (ns. Ruggien periaatteet)
- 10 on ottanut ISO 26000 -standardin huomioon yritysvastuun kehitystyössä.

Kertoo ihmisoikeuksien johtamisesta

Ilmoittaa kunnioittavansa ihmisoikeuksia

2011 n=156 | 2014 n=157 | 2015 n=161

*Ei mukana arvioinnissa vuonna 2011.

YK:n kestävän kehityksen tavoitteet

Hannele Hirvelä

PwC:n yritys vastuupalvelut

Vuoden 2016 alusta voimaan astuneet YK:n kestävän kehityksen tavoitteet (UN Sustainable Development Goals) ohjaavat kestävän kehityksen edistymistä maailmanlaajuisesti seuraavat 15 vuotta. Yritysvastuubarometrin tulosten perusteella jo noin joka kymmenes arvioiduista yrityksistä oli jollain tavalla huomionnut tavoitteet vuoden 2015 raportoinnissaan.

YK:n asettamat 17 kestävän kehityksen tavoitetta sisältävät tavoitteita niin ihmisten hyvinvoinnin, talouskasvun kuin ympäristön ja maapallon kantokyvyn näkökulmasta. Yksityinen sektori on tavoitteiden saavuttamisessa avainasemassa. Tavoitteet tarjoavat yrityksille samalla erinomaisen käytännön työkalun integroida kestävä kehitys liiketoimintastrategiaan. Ne voivat myös auttaa yritystä viestimään omista vastuullisuustavoitteistaan ja saavutuksistaan asiakkaille, sijoittajille ja muille sidosryhmille ja jopa luomaan uusia kestävästä kehitystä tukevia tuotteita ja palveluita.

Hieman yli puolet YK:n kestävän kehityksen tavoitteet maininneista yrityksistä oli arvioinut niiden vaikutusta liiketoimintaan tarkemmin, muun muassa tunnistamalla toiminnan kannalta olennaisimpia tavoitteita ja varmistamalla, että niiden sisältö on linjassa yrityksen omien yritys vastuutavoitteiden kanssa.

Tärkeä askel yritysten arvioidessa kestävän kehityksen tavoitteiden vaikutusta on niiden taustalla olevien riskien ymmärtä-

minen ja mittaaminen: missä päin maailmaa ja toimitusketjua oma toiminta kohtaa kyseisen tavoitteen haasteet, kuinka paljon sen seurauksena omasta liikevaihdosta on vaarassa kadota ja kuinka paljon omat nykyiset toimet pystyvät ennaltaehkäisemään menetyksiä. Tarkemman tarkastelun kautta yritykset voivat myös löytää uusia kestävästä kehitystä tukevia mahdollisuuksia, joiden muuttaminen liiketoiminnaksi on tärkeä osa kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista. Tällaisella tarkastelulla kestävän kehityksen tavoitteisiin sitoutumisesta saavutetaan suurin lisäarvo ja uskomme, että yhä useampi yritys tulee hyödyntämään kyseistä lähestymistapaa.

Hieman yli puolet YK:n kestävän kehityksen tavoitteet maininneista yrityksistä arvioi niiden vaikutusta liiketoimintaan tarkemmin.

Whistleblowing – apu nopeaan reagointiin väärinkäytöstilanteissa

Ake Turunen

PwC:n forensic-palvelut

On tilanteita, joissa yrityksen työntekijä ei voi kertoa epäilyttävästä toiminnasta työpaikalla omalle esimiehelleen tai alihankkija ei halua raportoida havainnoistaan ilman anonyymiteetin tarjoamaa suojaa. Monet yritykset ovat ottaneet näitä tilanteita varten käyttöön ns. whistleblowing- eli ilmoituskanavajärjestelmän. Lisäkanava työntekijöille ja sidosryhmille epäeettisestä ja yritystoimintaa vahingoittavasta toiminnasta raportointiin tuo samalla yritykselle mahdollisuuden reagoida yhdenmukaisesti ja viivytystä välttävästi väärinkäytöstilanteisiin.

Yritysvastuubarometrissa tarkasteltiin tänä vuonna ensimmäistä kertaa ilmoituskanavajärjestelmien käytön yleisyyttä yrityksissä. Barometrin mukaan nykyisin 43 prosenttia yrityksistä on maininnut käyttävänsä jonkinlaista ilmoituskanavajärjestelmää. Näistä yrityksistä 20 prosenttia on raportoinut tarkemmin käyttämänsä järjestelmän kautta saatujen ilmoitusten määrästä ja laadusta.

Whistleblowing-ilmoituskanavajärjestelmä on mahdollista toteuttaa joko

sisäisesti tai ulkoisen palveluntarjoajan avulla. Sisäisesti toteutettuun ilmoituskanavajärjestelmään liittyy kuitenkin usein pelkoja riittämättömästä tietosuojasta ja riippumattomuudesta, mikä osaltaan voi johtaa ilmoituskynnyksen nousemiseen, olivatpa pelot aiheellisia tai eivät.

Ulkoisen palveluntarjoaja tarjoaa useimmiten yrityksen kannalta helpomman ja asiantuntevamman lähtökohdan kanavan perustamiselle. Tämä korostuu varsinkin kansainvälisessä toimintaympäristössä, jossa useat eri oikeudenalat kattava kansallinen ja kansainvälinen sääntely asettaa reagoinnille, raportoinnille ja kanavalle kovempia vaatimuksia. Tällöin riippumaton ilmoituksen käsittely ja epäiltyjen väärinkäytösten riittävä selvittäminen ovat erityisen oleellinen osa oikein toteutettua ilmoituskanavajärjestelmää.

Vaikka yritysvastuubarometrin tulosten mukaan alle puolet yrityksistä on julkisesti raportoinut käyttävänsä jonkinlaista ilmoituskanavajärjestelmää, raportointijärjestelmien voidaan ennakoita tulevaisuudessa edelleen yleistyvän etenkin tiukkenevan regulaation vuoksi. Tämä myötäilee yleistä kansainvälistä kehityskulkua.

Lähes puolet yritysvastuubarometrissa arvioiduista yrityksistä on maininnut whistleblowing-järjestelmän olemassaolon.

43 %

on maininnut whistleblowing-järjestelmän olemassaolon.

9 %

arvioiduista yrityksistä raportoi järjestelmän kautta saatujen ilmoitusten määrästä ja laadusta.

Yritysvastuuraportoinnissa muutosten aika

Annika Virtanen

PwC:n yritys vastuupalvelut

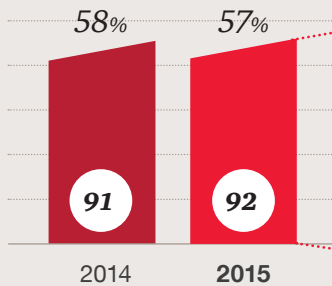
Yritysvastuuraportointi muuttuu jatkuvasti. Siirtyminen Global Reporting Initiativen (GRI) G3:sta G4-ohjeistoon päättyi vuoden 2015 lopussa. G4-ohjeiston seuraaja, GRI Sustainability Reporting Standards on jo työn alla. Myös EU:n tilinpäätösdirektiivin toimenpiano lähestyy lisäten raportointivaatimuksia.

Siirtyminen GRI-ohjeiston G4-versioon ei ole merkittävästi vaikuttanut GRI:n suosioon Suomessa. Analyysin perusteella GRI on säilyttänyt asemansa keskeisenä raportointiviitekehäksenä ja yritykset ovat omaksuneet myös ohjeiston viimeisimmän G4-version. Vuonna 2015 kaikista arvioituista yrityksistä 58 prosenttia sovelsi GRI-raportointiohjeistusta, kun edellisellä vuonna luku oli 57 prosenttia.

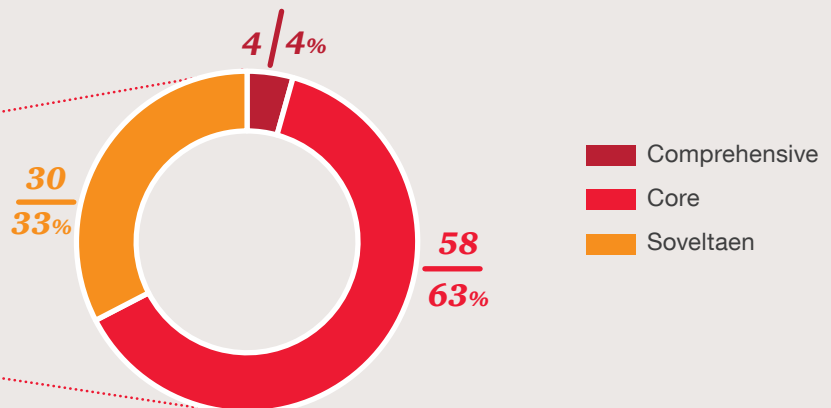
GRI-raportointiohjeistuksen osalta lisää muutoksia on jo tiedossa: G4-ohjeiston seuraaja on tarkoitus julkaista vuoden 2016 aikana. Tämänhetkisen tiedon perusteella G4-version mukaisesti raportoiville yrityksille muutokset tulevat kuitenkin olemaan suhteellisen pieniä.

Soveltaa GRI-ohjeistoa raportoinnissaan

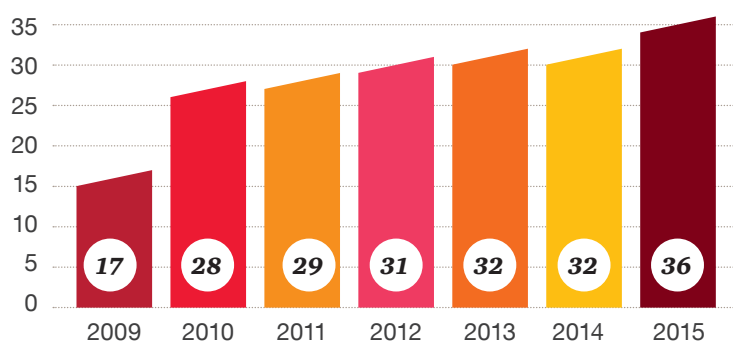
GRI G4 -raportointi

2014 n=157 | 2015 n=161

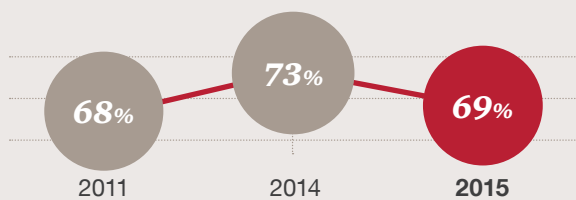
Merkittävin muutos yritys vastuuraportoinnissa liittyy lainsäädäntöön. EU:n tilinpäätösdirektiivi asettaa suurille yleisen edun kannalta merkittävälle yrityksille uusia raportointivaatimuksia ei-taloudelliseen tietoon liittyen. Vaatimukset astuvat voimaan vuodesta 2017 lähtien. Lakisäätien raportointi saattaa jonkin verran kasvattaa raportoivien yritysten lukumäärää, joka on pysynyt pitkälti samalla tasolla viimeiset viisi vuotta.

Vuodesta 2009 lähtien yritys vastuuraporttien varmennusten lukumäärä on kasvanut merkittävästi, myös viime vuoteen verrattuna yhä useampi yritys varmentaa yritys vastuutietojaan.

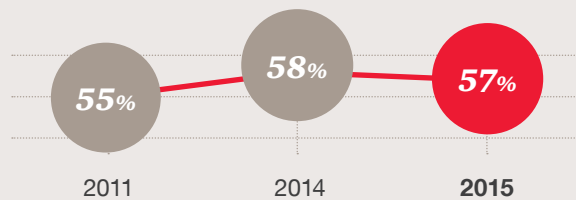

Yritysvastuun raportointi

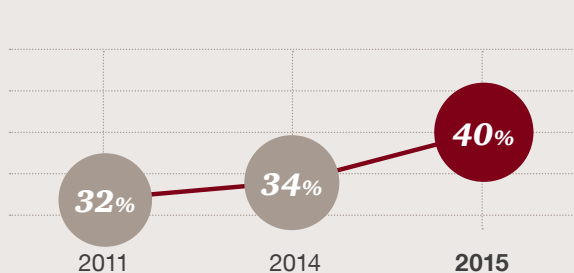
Raportoi yritys vastuun tietoja vuosikertomuksessa

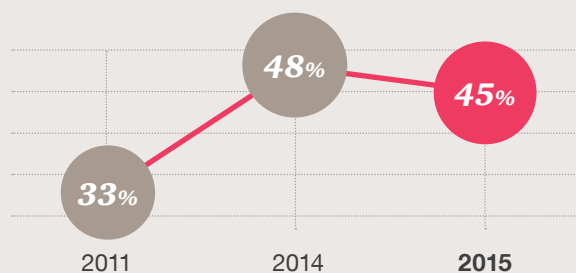
Soveltaa GRI-ohjeistoa raportoinnissaan

Julkaisee erillisen yritys vastuuraportin

Julkaisee verkkoraportin

2011 n=156 | 2014 n=157 | 2015 n=161

Veroraportointi jatkaa yleistymistään

Petri Seppälä

PwC:n veroneuvontapalvelut

Verojalanjäljestä raportoivien yhtiöiden määrä jatkaa kasvuaan. Viime vuoden selvityksessämme tunnistimme 52 yhtiötä, jotka raportoivat maksamistaan ja tilittämistään veroista laajemmin. Vuodelta 2015 julkaistujen tietojen perusteella tunnistimme nyt 71 yhtiötä jotka raportoivat verojalanjäljestään. Valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosasto antoi verojalanjälkiraportoinnista ohjeen, jota tuli soveltaa ensimmäisen kerran 2014 tilikaudelta. Ohje koskee yhtiöitä, joiden omistusta omistajaohjausosasto hallinnoi. Ohjeen mukaan enemmistöomisteiset ovat velvollisia raportimaan verojalanjäljestä ja vähemmistöomisteisille raportointia suositellaan. Ohje on luonnollisesti vaikuttanut siihen, että viimeisten kahden vuoden ajan valtionomisteisten yhtiöiden mukaantulo on kasvattanut raportoitujen määrää. Viimeisimmällä raportoin-

tikierroksella kasvua on suhteellisesti tapahtunut eniten ei-valtionomisteisissä yhtiöiden määrässä.

Vuonna 2015 maakohtainen henkilöstön lukumäärä oli otettu mukaan joihinkin raportteihin. Tämä lienee seurausta valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosaston ohjeistuksesta, jonka linjaukset ovat pakollisia valtion enemmistöomisteisille yhtiöille. Tämä suuntaus on luonnollisesti linjassa myös mm. OECD:n BEPS-hankkeessa esitetyn veroviranomaisille tehtävän maakohtaisen veroraportoinnin edellytysten kanssa.

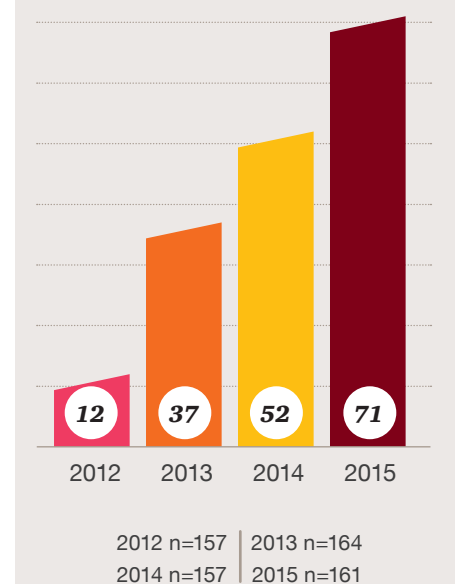
Jotkut raportoivat yhtiöt ovat kertoneet myös liiketoiminnassaan tapahtuneista muutoksista tai poikkeavista liiketapahtumista. Tämä auttaa lukijaa ymmärtämään paremmin veroluvuissa tapahtuvat muutokset sekä muutoksien syyt. Raportteja lukevalle on varmasti myös hyvin silmiä avaava erään raportoitajan laatima kuvio siitä, miten yrityksen eri arvoketjun vaiheissa maksetaan erityyppisiä veroja. Arvoketjun liittäminen raporttiin kirkastaa hyvin kuvaa siitä, millaisia positiivisia taloudellisia vaikutuksia yritystoiminta kokonaisuudessaan mahdollistaa ympäröivälle yhteiskunnalle.

Raportteja ei voi edelleenkään sanoa täysin vertailukelpoisiksi. Raporteista on kuitenkin havaittavissa, että jonkin asteista standardisoitumista on tapahtunut. Tämä on luonnollinen kehitys, koska todennäköisesti erittäin moni raportoitaja vertailee muiden raportteja ja hakee parhaita käytäntöjä omaa raporttia laatiessaan. Verolajikohtainen raportointi on karkikaartin osalta selkeä standardi kuten kasvavassa määrin myös maakohtainen raportointi sekä veron erottaminen maksettaviin ja tilittettäviin veroihin. Verojen

hallinnoinnista, verostrategiasta tai siitä miten raportoitavat verot on rajattu, kerrotaan kuitenkin niukemmin, eikä näiden asioiden avaaminen näyttäisi laajenevan. Vastaavasti liiketoiminnan luonteesta ja sen vaikutuksesta maksettavien ja tilittettävien verojen määrään ei juurikaan ole mainintoja. Yleisemmin voi todeta, että enimmäkseen keskitytään tietojen esittämiseen lukujen valossa ilman selittäviä tekstiosuuksia.

Eniten ymmärrystä raportoivien yritysten verojalanjäljistä saa raporteista, joissa maa- ja verolajikohtaiseen informaatioon on yhdistetty ytimekäs kirjallinen kuvaus yhtiön verostrategiasta, verojen hallinnoinnista sekä liiketoiminnan merkityksestä verojalanjälkeen. Liiketoiminnan ja yrityksen kulloisenkin tilanteen ymmärtäminen on tärkeää valistuneiden johtopäätösten tekemiseksi.

Verojalanjäljestä raportoivien yritysten määrä (lkm)

Raportointia tietoturvasta, miksi?

Mikko Toivonen

PwC:n forensics-palvelut

Yritysvastuubarometrissa arvioidaan tänä vuonna ensimmäistä kertaa suomalaisten yritysten raportointia tietoturvasta.

Positiivista on, että enemmistö arvioiduista yrityksistä (52 prosenttia) on jo huomionnut tietoturvan raportoinnissaan. Henkilötietoja tai muuten jonkinasteista asiakasrekisteriä ylläpitävät yritykset noudattavat regulaatiota ja avaavat tietoturvansa perusteita rekisteriselosteissaan. Tietoturvan edelläkävijät erottuvat kertomalla avoimesti tietoturvansa strategisesta merkityksestä yritykselle, ovat sitouttaneet henkilöstönsä asiaan ja luovat uskoa sen toteutukseen avoimella tietoturvapolitiikalla. Arvioiduista yrityksistä 44 kuvaa raportoinnissaan myös tietoturvaan liittyviä konkreettisia toimenpiteitä.

Tietoturvastrategian tavoitteiden ja tietoturvapolitiikan avaaminen omistajille, asiakkaille ja yhteistyökumppaneille antaa uskottavuutta yrityksen luotettavuudelle kumppanina, sijoituksena ja toimittajana. Yhteistyökumppaneille yrityksen avoin tietoturvapolitiikka antaa selkeän

kehiksen, jonka sisälle omakin toiminta tulee sovittaa. Asiakkaalle yrityksen sitoutuminen hänenkin tietosuojansa varmistamiseen voi olla ratkaiseva tekijä kaupan varmistamisessa. Omistaja tai sijoittaja haluaa varmistua sijoituksensa arvon säilymisestä ja kehittymisestä – tietoturvariskit eivät paranna minkään sijoituksen arvoa.

Hyvä raportointi tietoturvasta täyttää regulaation vaatimukset rekisteriselosteista ja tietosuojaselosteesta alkaen sekä kirjanpidolliset vaatimukset tietoturvalle. Pelkkä raportointi ei kuitenkaan kerro yrityksen sitoutumisesta tietoturvaan tai sille asetetuista tavoitteista.

Julkaisemalla tietoturvapolitiikkansa sekä raportoimalla tietoturvasta yritys voi vakuuttaa sidosryhmänsä omasta toiminnastaan. Hyvä tietoturvapolitiikka avaa yrityksen perustelut ja tavoitteet sekä kehiksen jonka sisällä tietoturvaa yrityksessä toteutetaan. Hyvä politiikka on yrityksen ylimmän johdon vahvistama ja johto myös sitoutuu siihen. Vuosiraportoinnissaan yritys voi kuvata tämän politiikan onnistumisesta riskienhallinnan näkökulmasta sekä kertoa suunnitelmistaan päivittää politiikkaa tai kuvata tärkeimpiä kehityshankkeitaan asian tiimoilta.

Yli 40 yritysvastuubarometrissa arvioitua yritystä kertoo kyberriskien hallinnastaan ja osa jopa nk. ”bug bounty”-ohjelmistaan, joilla pyritään saamaan tietoa yrityksen haavoittuvuuksista.

52 %

*on käsitellyt
kyberturvallisuutta
raportoinnissaan.*

Yritysvastuun tila Suomessa

Viiden vuoden trendi näyttää suomalaisen yritysvastuun kehityssuunnan. Yritysvastuu on mennyt eteenpäin kaikilla osa-alueilla perusmittaristolla mitattaessa, vauhdin tasaantua viime vuosina. Barometriarviointiin on perusmittariston lisäksi otettu mukaan uusia ajankohtaisia asioita, jotka kuvaavat yritysvastuun nousevia trendejä.

Yritysvastuubarometri tarkastelee yritysvastuun nykytilaa kolmesta näkökulmasta:

- Strateginen yritysvastuu
- yritysvastuun johtaminen
- yritysvastuun raportointi.

Arvioidut yritykset on jaettu neljään luokkaan arviointikriteereiden täyttymisen mukaan:

Platina: ≥ 75 %

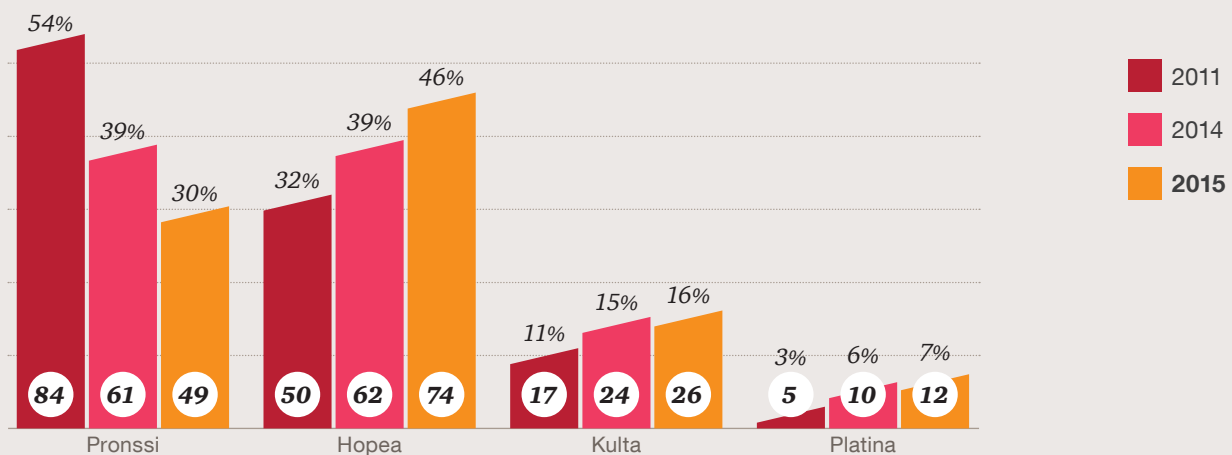
Kulta: 50–74,9 %

Hopea: 25–49,9 %

Pronssi: ≤ 25 %

arviointikriteereistä

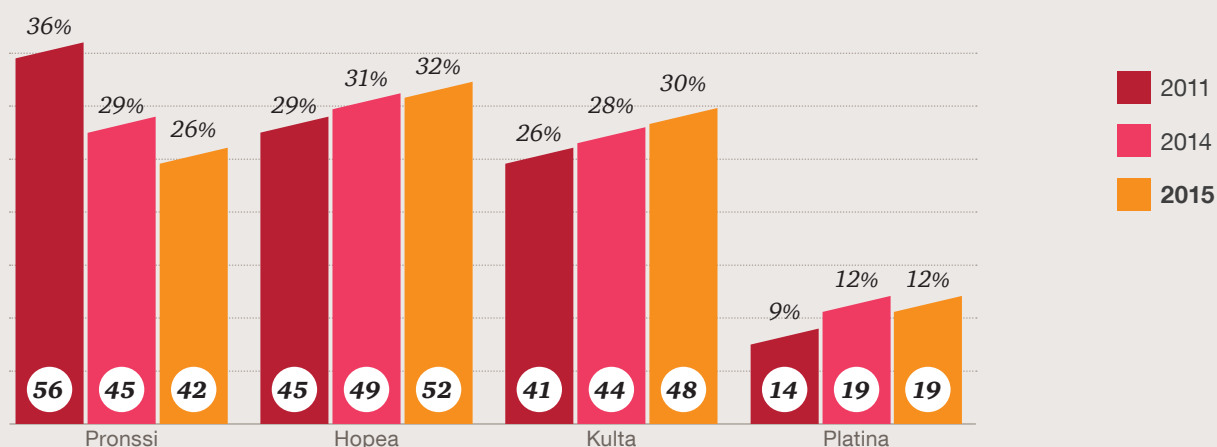
Strateginen yritysvastuu

- Kestävän kehityksen haasteet
- Yhteys liiketoimintastrategiaan
- Yritysvastuun riskit ja mahdollisuudet
- Pitkän aikavälin tavoitteet
- Yritysvastuun avainluvut
- Yritysvastuu johdon palkitsemisen perusteena
- Arvonluonti

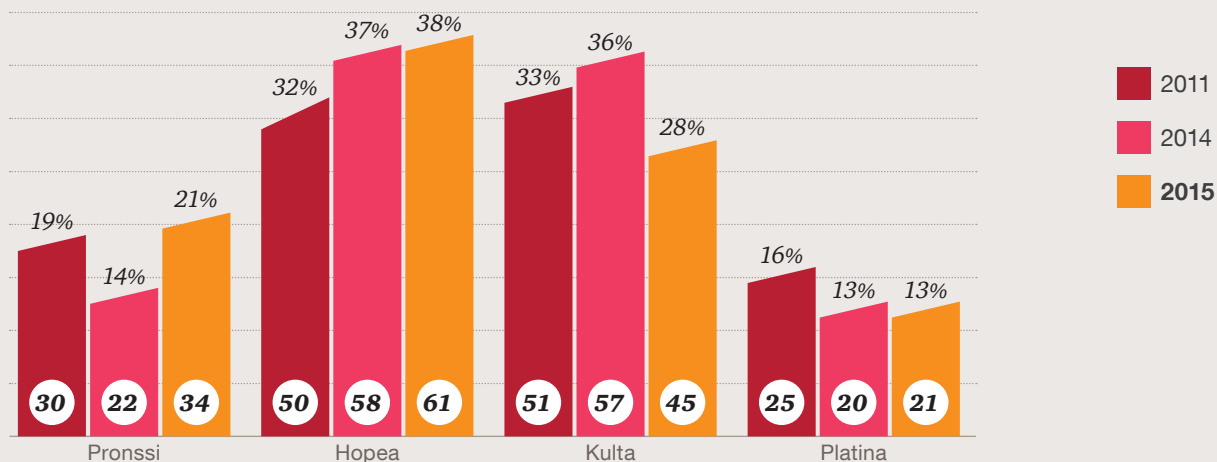
2011 n=156 | 2014 n=157 | 2015 n=161

Yritysvastuun johtaminen

- Olennaisuus
- Toimintaperiaatteet ja politiikat
- Yritysvastuun organisointi ja seuranta
- Tavoitteet ja tulokset
- Toimitusketjun hallinta ja seuranta

Yritysvastuun raportointi

- Sidosryhmävuorovaikutus
- Tunnusluvut (ympäristö-, sosiaalinen ja taloudellinen vastuu)
- Tietojen riippumaton varmennus

2011 n=156 | 2014 n=157 | 2015 n=161

Yritysvastuun ja yritysetiikan asiantuntijamme

Sirpa Juutinen
puh. 040 578 2615
sirpa.juutinen@fi.pwc.com

Maj-Lis Steiner
puh. 050 383 8637
maj-lis.steiner@fi.pwc.com

Sanna Pietiläinen
puh. 044 906 0885
sanna.pietilainen@fi.pwc.com

Jonna Arte
puh. 0400 604 079
jonna.arte@fi.pwc.com

Jussi Nokkala
puh. 050 354 8381
jussi.nokkala@fi.pwc.com

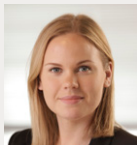
Satu Man
puh. 040 526 1177
satu.man@fi.pwc.com

Casimir von Frenckell
puh. 040 727 7271
casimir.vonfrenckell@fi.pwc.com

Anna Suomi
puh. 050 312 0906
anna.suomi@fi.pwc.com

Hannele Hirvelä
puh. 0400 473684
hannele.hirvela@fi.pwc.com

Tuija Lankia
puh. 050 361 0659
tuija.lankia@fi.pwc.com

Essi Pietola
puh. 040 572 8439
essi.pietola@fi.pwc.com

Annika Virtanen
puh. 044 333 0253
annika.virtanen@fi.pwc.com

Ake Turunen
puh. 040 515 0804
ake.turunen@fi.pwc.com

Mikko Toivonen
puh. 050 487 6105
mikko.toivonen@fi.pwc.com

Karo Vallittu
puh. 040 833 8318
karo.vallittu@fi.pwc.com

PwC Suomi:

PricewaterhouseCoopers Oy, PL 1015, Itämerentori 2, 00101 Helsinki. Puhelin 020 787 7000.

PwC auttaa yrityksiä kasvamaan, toimimaan tehokkaasti ja raportoimaan luotettavasti. Apunasi on Suomessa yli 830 asiantuntijaa ympäri maan. Olemme sitoutuneita tuottamaan laadukasta palvelua liikkeenjohdon konsultointiin, yritysjärjestelyiden, veroneuvonnan, tilintarkastuksen ja muun varmuksen alueilla. Tavoitteenamme on luoda kestävä kasvua. Ota yhteyttä tai lue lisää: www.pwc.fi.

PwC toimii 157 maassa yli 208 000 asiantuntijan voimin. Nimi PwC viittaa PwC-ketjuun ja/tai yhteen tai useampaan sen jäsenyritykseen, joista jokainen on oma itsenäinen yhtiö. Lisää tietoa: www.pwc.com/structure.

© 2016 PricewaterhouseCoopers. Kaikki oikeudet pidätetään.

